

Àmbit social

Es disposen de dues hores per realitzar la prova escrita.

Els continguts que s'avaluaran a la prova es posen a continuació organitzats per nivells, i de cada nivell dos mòduls:

Nivell 1. Mòdul 1. El medi físic i l'acció de l'home

Unitat d'aprenentatge 1. El medi físic i els seus elements

- Estudi de com és la Terra i com es representa mitjançant l'anàlisi i la interpretació de diferents tipus de mapes. Representació i localització en mapes dels elements físics que conformen el medi com continents, oceans, mars, rius i unitats de relleu de les Illes Balears, de l'Estat espanyol, d'Europa i del món.
- Identificació i comprensió, mitjançant lectures i mapes conceptuals, dels paisatges naturals i de les interaccions que mantenen els seus components com clima, relleu, aigua, vegetació, fauna, etc.
- Coneixement dels grans medis naturals de l'arxipèlag Balear, de la península Ibèrica i del món.
- Reflexió i debat sobre quins són els medis naturals més favorables i més desfavorables per a la vida de les persones.
- Descripció de paisatges i identificació dels seus elements constitutius fonamentals.

Unitat d'aprenentatge 2. La població

- Estudi dels conceptes demogràfics bàsics com natalitat, mortalitat, esperança de vida, creixement de la població fent especial referència a les causes i conseqüències dels moviments migratoris.
- Anàlisi mitjançant gràfics, piràmides, textos i mapes de l'evolució històrica, la distribució i la caracterització de la població a nivell mundial, estatal i autonòmic.
- Comparació entre el poblament rural i l'urbà identificant els seus paisatges i distingint els elements que els conformen atenent a la seva evolució al llarg del temps.
- Valoració de la importància actual de les ciutats i de la necessitat de planificar el seu creixement. Analitzar l'estructura urbana: casc antic, eixample, perifèria, barris de barraques, guetos, polígon industrial, etc. i també l'atracció que la ciutat exerceix sobre la seva àrea d'influència.
- Debatre els principals problemes que afecten les ciutats com l'especulació del sòl, els problemes de trànsit, la contaminació acústica, els residus, els barris marginals, etc.

Unitat d'aprenentatge 3. L'activitat econòmica

- Anàlisi de l'activitat econòmica de la població com el resultat de la interacció entre les necessitats humanes i els recursos naturals.
- Estudi dels principals focus mundials, europeus i espanyols i de la importància del desenvolupament tecnològic en l'economia.
- Identificació dels diferents sectors econòmics: primari, secundari i terciari i comprensió de les activitats econòmiques de cada un, de la seva situació actual i dels principals problemes i necessitats.
- Localització a l'espai de les activitats agràries, ramaderes, pesqueres, mineres, energètiques, industrials i de serveis a nivell autonòmic, estatal i mundial. Observació dels paisatges que generen (agraris, industrials, urbans) i dels impactes ambientals i territorials que poden ocasionar.
- Discussió a partir dels mitjans de comunicació de temes relacionats en l'economia en general i la balear en particular posant damunt la taula els temes d'actualitat.

Unitat d'aprenentatge 4. Els reptes ambientals

- Anàlisi de les intervencions de l'ésser humà sobre el medi físic, avaluant el perill que suposa determinats models de creixement econòmic.
- Comprensió dels conceptes d'explosió demogràfica, l'esgotament dels recursos, desforestació, pèrdua de la biodiversitat, contaminació, canvi climàtic, sostenibilitat, etc.
- Coneixement de les fonts d'energia alternatives i les accions beneficioses per al planeta.
- Valoració de les polítiques i accions encaminades a la protecció i al manteniment dels paisatges naturals i la seva biodiversitat.
- Reflexió i discussió a partir de les nostres vivències i dels mitjans de comunicació sobre els riscos naturals i els problemes mediambientals que suposa l'explotació de recursos naturals.

Nivell 1. Mòdul 2. Les arrels de la nostra societat: de la prehistòria a la societat industrial

Unitat d'aprenentatge 1. Temps i espai. L'origen de les societats humanes: la prehistòria

- Estudi del temps històric, periodització i cronologia mitjançant la utilització d'eixos cronològics, tenint en compte les diferents cultures.
- Reflexió sobre la durada de les diferents etapes històriques, prenent consciència de la brevetat de la presència del gènere humà en el planeta i les grans transformacions que ha provocat en el medi.

- Comprensió del procés d'hominització mitjançant l'estudi de l'evolució de l'ésser humà, analitzant les diferents etapes d'hominització i les teories explicatives.
- Comparació a partir de mapes conceptuals de les diferents estructures de les societats depredadores i productores. Analitzant les interaccions dels grups i el medi, i comprenent les relacions entre economia, societat e ideologia. Distingint les característiques artístiques de cada període.
- Coneixement i valoració de la prehistòria balear i les diferents cultures de les illes en aquest període mitjançant els recursos didàctics a l'abast.

Unitat d'aprenentatge 2. Cultures antigues i el seu llegat

- Situació espacial i temporal de les cultures antigues d'Egipte, Grècia i Roma, utilitzant mapes històrics i eixos cronològics.
- Identificació dels trets més rellevants que caracteritzen les cultures de l'edat antiga: Egipte, Grècia i Roma i les seves aportacions a l'evolució de la humanitat.
- Coneixement dels termes i vocabulari específic relatiu a elements econòmics, socials, polítics i artístics de cada una d'aquestes cultures.
- Valoració de les obres artístiques i culturals d'aquestes civilitzacions, a partir de l'estudi d'obres arquitectòniques, pictòriques i escultòriques.
- Reconeixement de les aportacions i avenços realitzats per aquestes civilitzacions i valoració del llegat clàssic, especialment a les nostres Illes i a la península Ibèrica, com a base que fonamenta les formes de vida i convivència actuals.

Unitat d'aprenentatge 3. Les societats medievals

- Distinció dels tres models de civilització i trets característics de cada un d'ells: bizantí, Islam, i la cristiandat occidental a l'edat mitjana. Situant-les espacialment i cronològicament mitjançant eixos cronològics i mapes històrics.
- Comprensió de la societat, l'art i la cultura a l'edat mitjana com el reflex del món rural i el ressorgiment de la ciutat a la baixa edat mitjana, diferenciant les característiques generals del romànic i el gòtic com expressió de cada un d'aquest models culturals.
- Anàlisi de les diferents cultures i regnes de les Illes Balears i de la península Ibèrica en aquest període, fent menció espacial al Regne de Mallorca.
- Valoració de la convivència de les diferents cultures durant aquest període històric exemplificant-lo com un model de rebuig a la xenofòbia i la intolerància.
- Coneixement de les diferents obres artístiques presents a les Illes, valoració i goig del patrimoni artístic i musical medieval.

Unitat d'aprenentatge 4. El món modern

- Identificació dels canvis de mentalitat que caracteritzen la modernitat: la nova imatge del món, avaluant-ne les conseqüències polítiques, socials, econòmiques i culturals.
- Anàlisi de les característiques de l'art del Renaixement mitjançant l'estudi d'alguns exemples. Comprensió del Renaixement com un fenomen cultural.
- Coneixement de les característiques polítiques, econòmiques, socials i artístiques a l'antic règim, a través de l'estudi de l'absolutisme monàrquic i de l'art i la música barroca com expressió del poder polític i religions d'aquesta època.
- Identificació del moviment il·lustrat com element de rebuig i dissolució del model de l'antic règim.
- Prendre consciència dels grans canvis efectuats en la història de la humanitat a partir del segle XV, reconeixent i valoració de l'aportació d'alguns grans personatges de l'art, la ciència i la política d'aquest període.

Nivell 2. Mòdul 1: el món en què vivim

Unitat d'aprenentatge 1. Les bases del món contemporani: el segle XIX un segle de revolucions

- Anàlisi i comprensió de les grans transformacions al segle XIX establint relacions entre els diferents elements de les estructures contemporànies.
- Identificació dels canvis polítics a partir de l'estudi de les revolucions dels Estats Units d'Amèrica i la Revolució Francesa, diferenciant els trets característics del model liberal, que sorgeix en elles. Anàlisi i estudi dels orígens del pensament nacionalista a Europa.
- Comprensió dels canvis econòmics i l'evolució del sistema capitalista, incloent d'imperialisme, produïts des de la revolució industrial al s. XVIII fins ara.
- Anàlisi de les causes de l'aparició de la nova societat industrial i de la ideologia obrera, tenint en compte el paper dels homes i de les dones anònims en la conquesta del sufragi universal i els drets socials.
- Identificació dels trets característics del model liberal burgès i les transformacions econòmiques i socials produïdes per la revolució industrial a les Illes Balears i a Espanya durant el segle XIX.
- Relació entre societat i cultura. Identificació, mitjançant l'anàlisi d'alguns exemples d'obres d'autors plàstics i musicals del segle XIX de la importància de les transformacions tecnològiques del segle i comprensió de la relació art i societat. Sensibilització, admiració i goig per la creació artística.

Unitat d'aprenentatge 2. El segle XX: un món en conflicte, un món dividit

- Anàlisi de les causes i conseqüències dels grans conflictes bèl·lics a la primera meitat del segle XX.
- Identificació dels elements que intervenen en el desenvolupament de la Revolució Soviètica. Reflexió sobre la crisi dels sistemes democràtics i l'aparició dels feixismes. Interrelació entre els models ideològics i el desenvolupament del capitalisme, crisi del 29, que conduïren a la segona Guerra Mundial.
- Anàlisi i comprensió dels factors que configuren el món bipolar, blocs de poder (capitalisme i comunisme) en la segona meitat del segle XX i els diferents conflictes que es desenvolupen en aquests anys, com a conseqüència dels esdeveniments produïts a la primera meitat del segle.
- Comprensió de l'evolució històrica de les Illes Balears i de l'Estat espanyol durant aquesta època i la seva relació amb Europa i la resta del món.
- Identificació de la multiplicitat causal històrica per la comprensió dels fets polítics, socials i econòmics de l'actualitat, partint de l'anàlisi de documents preventius dels mitjà de comunicació i de les TIC.
- Capacitat per raonar, discutir i prendre consciència de la responsabilitat col·lectiva en l'esdevenir històric i la participació de tots per solucionar els conflictes del món actual i la nostra comunitat.

Unitat d'aprenentatge 3. El començament del tercer mil·lenni: globalització i canvi. Diversitat o desigualtat

- Comprensió del nou ordre internacional sorgit a partir de la fi del món bipolar amb la caiguda del bloc comunista i l'hegemonia mundial dels Estats Units i les conseqüències de la seva política exterior.
- Aparició del fenomen de la globalització, identificació de les seves característiques. Comparació, des d'una perspectiva antropològica, de les diferents formes econòmiques i socials en àrees desenvolupades i subdesenvolupades del planeta, establint les seves causes i conseqüències en relació a l'herència dels imperis colonials.
- Conèixer les polítiques de desenvolupament dutes a terme pels organismes governamentals i no governamentals, i des d'una postura crítica, comprendre la importància de la ideologia i els valors en la relació creixement demogràfic-desenvolupament.
- Anàlisi del concepte de globalització i la seva relació amb els mitjans de comunicació de masses. Reflexió sobre el sorgiment d'ideologies i moviments fonamentalistes, com a resposta als intents d'uniformitat cultural dins la incoherència d'una realitat mundial desigual.
- Valoració de la diversitat cultural del món, d'Espanya i molt especialment de les nostres Illes, comprenent l'enriquiment que això suposa i rebutjant la discriminació per raó de sexe, religió, llengua, o qualsevol altre condició.

Unitat d'aprenentatge 4. Noves formes d'expressió i percepció. Art, societat i tecnologia al nostre temps

- Anàlisi de les revolucions científiques i tècniques del segle XX i les seves repercussions en la vida quotidiana al inici del tercer mil·lenni.
- Identificació de les característiques de les diferents manifestacions de l'art contemporani i la seva relació amb les sistemes econòmics i ideològics del nostre temps.
- Anàlisis i interpretació d'obres significatives de les arts visuals, relacionat els conceptes de llibertat de creació i mercat. Esbrinar les interrelacions entre tecnologia i art.
- Reflexió sobre la importància i influència de la imatge i la música en la vida quotidiana, avaluant la informació que es rep basant-se en una comprensió estètica que permeti arribar a conclusions crítiques, comprnent les relacions entre productes artístics i societat de consum.
- Identificació, reconeixement i valoració d'obres artístiques del nostre entorn. Apreciant i gaudint del nostre patrimoni cultural i artístic, contribuint a la seva defensa, conservació i desenvolupament. Valoració de la capacitat creativa de l'ésser humà.

Nivell 2. Mòdul 2. El medi polític: estats, democràcia i ciutadania

Unitat d'aprenentatge 1. Evolució de l'organització política al llarg del temps

- Estudi de com les persones ens hem anat associant en diferents grups a fi de cooperar i aconseguir els objectius que no podríem aconseguir individualment.
- Anàlisi de l'evolució dels sistemes polítics al llarg del temps, des de les formes tribals fins a les societats democràtiques actuals.
- Comparació dels trets essencials del diferents models d'organització política, relacionant-los amb les estructures socioeconòmiques i ideològiques a les quals pertanyen.
- Reflexió sobre els avantatges i els inconvenients de cada forma d'organització política, i valoració de les formes democràtiques actuals com a sistemes d'àmplia participació dins la configuració dels estats actuals.

Unitat d'aprenentatge 2. Organització política actual

- Estudi de l'organització política de les societats partint de l'Estat com a entitat política i geogràfica, entenent les diferents tipologies d'Estat que existeixen a l'actualitat, i valorant els democràtics com els únics capaços de garantir els drets i deures dels seus ciutadans.
- Reconeixement de l'organització política i territorial de l'Estat espanyol a la Constitució de 1978: l'administració central, autonòmica i municipal.
- Identificació de les comunitats autònomes de l'Estat espanyol i els seus Estatuts d'Autonomia.

- Anàlisi de l'estatut d'autonomia de les Illes Balears, coneixement de les principals institucions i reflexió sobre el fet de la insularitat i les seves repercussions.
- Realització de debats a partir de lectures d'articles de premsa sobre política municipal, autonòmica, estatal i internacional, etc.

Unitat d'aprenentatge 3. Les grans àrees geopolítiques del món

- Comprensió que l'Estat no és una entitat aïllada, sinó que estableix relacions econòmiques, polítiques i culturals amb altres i, per aquest motiu, és vital el coneixement de les diferents organitzacions internacionals.
- Comprensió de la progressiva interdependència entre els estats i les regions del món i de la diversitat de punts de vista i de perspectives que es poden adoptar.
- Localització en el mapa de les grans àrees socioeconòmiques i geopolítiques i la posició d'Espanya en el món.
- Comprensió del concepte d'espai europeu i la seva història. Identificació dels països que formen la UE i las seves institucions.
- Coneixement d'altres organitzacions supranacionals, comprensió dels lligams polítics, econòmics, militars, etc. que existeixen entre els països que en formen part.
- Discussió dels avantatges i inconvenients de les polítiques que duen a terme a nivell supranacional.

Unitat d'aprenentatge 4. Drets i deures dels ciutadans

- Comprensió de la lluita històrica per a la conquesta dels drets humans i la consecució de la Declaració Universal dels Drets Humans.
- Coneixement de la legislació internacional i espanyola fent especial menció a la Constitució i a l'Estatut d'Autonomia.
- Identificació i valoració de les diverses formes de participació ciutadana: partits polítics, sindicats, ONG, associacionisme, cooperativisme, etc., com un instrument per prendre part de les decisions que ens afecten a tots.
- Reflexió, a partir d'articles i notícies, sobre el reconeixement de la igualtat entre homes i dones. Rebuig de les situacions de discriminació i de violència de gènere i acceptació de les normes de convivència en diferents àmbits de la vida.
- Capacitat d'assumir el camí que ens queda per recórrer per tal que totes les persones i col·lectius, sigui quina sigui la seva raça, llengua, nacionalitat, religió o cultura, tinguin les mateixes oportunitats, identificant els col·lectius més vulnerables i condemnant les situacions de violació dels drets.